BÀI GIẢNG: SỰ HÌNH THÀNH LIÊN BANG CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT
CHUYÊN ĐỀ: CHỦ NGHĨA XÃ HỘI TỪ NĂM 1917 ĐẾN NAY
MÔN: LỊCH SỬ 11
GIÁO VIÊN: THẦY NGUYỄN HOÀNG GIA PHÚC

MỤC TIÊU

✓ *Ôn tập nội dung kiến thức về Sự hình thành Liên bang Cộng hoà xã hội Chủ nghĩa Xô viết.*

1. QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH LIÊN BANG CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

a) Sự ra đời của chính quyền Xô viết

- Bối cảnh lịch sử: Năm 1917, nước Nga ẩn chứa nhiều mâu thuẫn gay gắt.

- Sự ra đời:

+ Tháng 2/1917, cách mạng tháng Hai thành công

=> Lật đổ chế độ Nga hoàng, bầu ra các Xô viết công – nông binh.

+ Xuất hiện cục diện hai chính quyền đại diện cho lợi ích của các giai cấp khác nhau.

+ Vấn đề hoà bình, ruộng đất vẫn chưa được giải quyết.

+ Tháng 10/1917, cách mạng tháng Mười Nga thành công.

Lê-nin và Đảng Bôn-sê-vích lãnh đạo các Xô viết → Chính phủ lâm thời bị xoá bỏ. Chính phủ Xô viết được thành lập

=> Tính chất: cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa

- Ngày 26/10/1917, thông qua "Sắc lệnh Hoà bình". "Sắc lệnh Ruộng đất".
- Năm 1919 – 1920, tiếp tục chống lại bạo lực phản cách mạng, giành chính quyền về tay nhân dân.

Tiêu chí	Sự ra đời của chính quyền Xô viết
Thời gian	Năm 1917
Nguyên nhân	Mâu thuẫn dân tộc, mâu thuẫn giai cấp (các dân tộc Nga >< chế độ phong kiến; vô sản >< tư sản)
Lãnh đạo	Lê-nin và Đảng Bôn-sê-vích Nga
Quá trình ra đời	- Tháng 10/1917, cách mạng tháng Mười Nga thành công. - Ngày 25/10/1917, thành lập chính quyền Xô viết.
Đặc điểm chính quyền	Nhà nước XHCN đầu tiên đại diện cho đông đảo nhân dân lao động.

b) Sự thành lập của Liên bang Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Xô viết

Tiêu chí	Sự thành lập Liên bang Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Xô viết.
Thời gian	Tháng 12/1922
Nguyên nhân thành lập	Sự phát triển không đồng đều giữa các nước cộng hòa Xô viết đồng minh, đặt ra yêu cầu hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau.
Quá trình thành lập	- Tháng 12/1922, Đại hội lần thứ nhất các Xô viết toàn Liên bang thông qua. - Năm 1924, hoàn thành quá trình thành lập (bản Hiến pháp đầu tiên).
Những nước đầu tiên	- Bốn nước: Nga, U-crai-na, Bê-lô-rút-xi-a, Ngoại Cáp ca-dơ. - Đến năm 1940, phát triển thêm 11 nước.
Nguyên tắc	Tự nguyện, bình đẳng.

2. Ý NGHĨA SỰ RA ĐỜI CỦA LIÊN BANG CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ VIẾT

- Đối với Liên Xô:

- Đánh dấu sự sụp đổ hoàn toàn của đế quốc Nga và Chính phủ tư sản lâm thời.
- Xác lập chế độ XHCN trên toàn lãnh thổ.
- Thể hiện quyền dân tộc tự quyết, sự liên minh, đoàn kết của các nước cộng hòa Xô viết đồng minh.
- Tạo sức mạnh tổng hợp để Liên Xô tập trung vào xây dựng CNXH và bảo vệ đất nước, chiến thắng ngoại xâm.

- Đối với thế giới

- Chứng minh học thuyết Mác – Lê-nin là đúng đắn.
- Xác lập mô hình nhà nước mới đối lập với mô hình nhà nước TBCN, tác động lớn đến quan hệ quốc tế.
- Cổ vũ đấu tranh của các dân tộc bị áp bức.
- Để lại bài học về con đường giải phóng dân tộc, về mô hình nhà nước sau khi giành được chính quyền.

***Một số ảnh hưởng của Liên Xô đối với cách mạng Việt Nam**

- Năm 1920, Bác đọc "Luận cương" của Lê-nin.

=> tìm ra con đường cứu nước – con đường cách mạng vô sản.

- Tích cực truyền bá chủ nghĩa Mác-Lênin => Thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam, lãnh đạo Cách mạng Việt Nam và đưa đến sự thành lập Việt Nam Dân chủ Cộng hoà (2/9/1945).

"Nước Việt Nam có quyền hưởng tự do và độc lập. Và thực sự đã trở thành một nước tự do, độc lập."

Tuyên ngôn độc lập – 2/9/1945

- Liên Xô trực tiếp hỗ trợ về vật chất, tinh thần cho Việt Nam trong kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ và sau thống nhất.

- Ý nghĩa đối với Việt Nam:

- Là nguồn cổ vũ, động viên tinh thần cho nhân dân Việt Nam trong cuộc đấu tranh chống thực dân, giành độc lập dân tộc.
- Nguyễn Ái Quốc tìm ra con đường cứu nước đúng đắn cho dân tộc Việt Nam - con đường cách mạng vô sản.
- Để lại nhiều bài học kinh nghiệm quý báu cho nhân dân Việt Nam tiếp thu và sáng tạo phù hợp với hoàn cảnh đất nước.
- Bài học về sự lựa chọn con đường giải phóng dân tộc, xây dựng mô hình Nhà nước.

LUYỆN TẬP

Câu 1: Đảng Bôn-sê-vich đã lãnh đạo nhân dân làm cách mạng lật đổ chế độ Nga hoàng vào thời gian nào?

A. Tháng 2/1917

B. Tháng 10/1917

C. Tháng 10/1918

D. Tháng 12/1922

=> Đáp án: A

Câu 2: Ngày 26/10/1917, Đại hội Xô viết toàn Nga thông qua:

A. Bản Tuyên bố thành lập Liên bang Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Xô viết.

B. 4 nước cộng hoà Xô viết đầu tiên gia nhập Liên Xô.

C. Bản hiến pháp đầu tiên của Liên Xô, hoàn thành quá trình thành lập Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Xô viết.

D. "Sắc lệnh hoà bình" và "Sắc lệnh ruộng đất" do Lê-nin soạn thảo.

=> Đáp án: B

Câu 3: Khi mới thành lập, Liên Xô gồm 4 nước Cộng hoà Xô viết là:

A. E-xtô-ni-a, Lát-vi-a, Litva, Bê-lô-rút-xi-a.

B. Nga, U-crai-na, Bê-lô-rút-xi-a và Ngoại Cáp-ca-dơ

C. U-crai-na, Môn-đô-va, Ác-mê-ni-a, Gru-di-a.

D. A-déc-bai-gian, Tuốc-mê-ni-xtan, U-do-bê-ki-xtan, Tát-gi-ki-xtan.

=> Đáp án: B

Câu 4: Nội dung nào sau đây là hình ảnh Quốc huy đầu tiên của Liên Xô (1923)?

=> **Đáp án: A**

Câu 5: Ý nào dưới đây không đúng khi nói về ý nghĩa sự ra đời của Liên bang Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Xô viết đối với thế giới?

A. Chứng minh học thuyết Mác Lê-non là đúng đắn, khoa học.

B. Cổ vũ các dân tộc bị áp bức đứng lên đấu tranh.

C. Xác lập và xây dựng mô hình nhà nước kiểu mới đối lập với mô hình nhà nước tư bản chủ nghĩa.

D. Xác lập chế độ xã hội chủ nghĩa trên toàn lãnh thổ Liên Xô.

=> **Đáp án: D**

Câu 6: Cho đoạn tư liệu sau

"Tới năm 1922, trên lãnh thổ của nước Nga trước đây đã tồn tại sáu nước cộng hoà xã hội chủ nghĩa: Nga, U-crai-na, Bê-la-rút, A-déc-bai-gian, Ác-mê-ni-a và Gru-di-a. Đặc điểm nổi bật giữa các nước cộng hoà này là sự phát triển không động cả về kinh tế văn hóa và chính trị. Lúc này những vùng công nghiệp như "những hòn đảo nhỏ" trong "đại dương" nông nghiệp to lớn. Các nước cộng hoà vùng Trung Á, Bắc Cáp-ca-dơ, Xi-bi-a... vẫn trong tình trạng hết sức lạc hậu về kinh tế và văn hoá, thậm chí có nơi còn tồn tại những tàn tích của quan hệ phong kiến – gia trưởng. Thắng lợi của Cách mạng tháng Mười đã mang lại sự bình đẳng về chính trị giữa các nước Cộng hoà Xô viết. Nhưng sự bình đẳng ấy chỉ thật sự vững chắc khi dựa trên cơ sở bình đẳng về kinh tế và văn hoá – tức là sự phát triển không ngừng về kinh tế và văn hoá của các dân tộc".

(Nguyễn Anh Thái (Chủ biên), Lịch sử thế giới hiện đại, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2006, tr.45-46)

A. Theo đoạn trích, nước Nga Xô viết và các nước cộng hòa Xô viết thành viên đồng minh không có sự phát triển đồng đều về kinh tế, văn hóa. => **Đúng**

B. Liên bang Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Xô viết ra đời năm 1922 gắn liền với nhu cầu hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau của các nước cộng hòa Xô viết. => **Đúng**

C. Thắng lợi của Cách mạng tháng Mười Nga đã mang lại sự bình đẳng về kinh tế và văn hóa giữa các nước Cộng hòa Xô viết. => **Sai**

D. Từ đoạn trích và thực tiễn lịch sử ở nước Nga cho thấy, Liên bang Cộng hòa Xô viết ra đời năm 1922 là một tất yếu lịch sử. => **Đúng**